

ønsker, at ØK eksporterer til et andet uland. Jeg havde nær sagt, det ville være en uvenlig handling over for Folketinget, hvis ØK sender det videre til et andet uland – det signal burde vi da give.

Så har jeg en kommentar til hr. Poul Nødgaard, der påpegede, at det var to ens forslag. Ja, det gør vel egentlig ikke noget. De er ikke helt ens, som jeg har sagt, men tankegangen, det vi vil nå frem til, er selvfølgelig ens, så det har vel ikke skadet noget, at der ligger to forslag.

Til hr. Niels J. Langkilde vil jeg godt sige, at diskussionen om lovgivning og udøvende magt, den kan jo være meget interessant og teoretisk. Nu er det jo sådan, at de fleste love i det her land er lavet, fordi man fandt ud af, at udøvelsen var gal. Og hvis mange partier i dag er enige om, at det her faktisk var noget skidt, at der ikke var et ordentligt lovgrundlag, så kunne vi da i hvert fald få dét ud af det, at vi i forhold til fremtiden mener, at der skal laves et ordentligt lovgrundlag.

Til Venstres ordfører vil jeg sige, at jeg forstod Venstres melding som værende af meget principiel karakter: at så længe det ikke var forbudt af nogen andre ude i verden, så skulle man selvfølgelig have lov at sælge. Det er, synes jeg, et ret uinteressant synspunkt i forhold til det her. Det, vi diskuterer, er, om vi skal gribe ind og begynde at stille regler op for, hvordan vi handler. Jeg synes, at det lød i retning af den store totaliberalisme: sådan noget vil Venstre ikke røre. Men jeg misforstod det forhåbentligvis.

Jeg håber, at mange partier, helst os alle sammen, vil kunne lægge linjerne for et dansk forslag, som vi kan føre frem internationalt. Størst virkning får det vel, hvis vi kan gøre det i EU, sådan at vi ikke kommer i den her situation bagefter, samt hvis vi får sendt et signal om, at vi vil være meget, meget utilfredse, hvis det her sagsforløb ender med, at Sojakagen bliver eksporteret til et andet ikke-OECD-land.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslut-

ning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 28:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af indflydelse for modtagere efter bistandslovens § 58 af hjælpemidler af personlig art.

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(FremSAT 17/11 94).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Forslaget har som formål at sikre indflydelse for modtagere efter bistandslovens § 58 af hjælpemidler af personlig art.

Inden jeg kommenterer det fremsatte beslutningsforslag, vil jeg kort skitsere principperne for de gældende regler om hjælp efter bistandslovens § 58.

Den helt overvejende hovedregel er, at brugerne skal have stillet et hjælpemiddel til rådighed uden særlig egenudgift. Hjælp ydes enten som udlån, kontantydelse eller naturalie, og kommunen kan bestemme, at et hjælpemiddel skal leveres af bestemte leverandører. Kommunen kan i stedet for have egne depoter, indgå pris- eller leverandøraftaler og dermed opnå økonomiske fordele i form af mængderabatter, ligesom der kan aftales smidige forretningsgange i forbindelse med f.eks. ansøgning, levering og reparation af hjælpemidler.

Som det også er nævnt i bemærkningerne til beslutningsforslaget, fremgår det af vejledningen til hjælpemiddelbekendtgørelsen, at en prisaftale ikke må hindre, at personer med et særligt behov får det bedst egnede hjælpemiddel, selv om hjælpemidlet ikke er omfattet af prisaf-talen, og ved særlige personlige hjælpemidler som f.eks. ortopædiske sko og arm- og benproteser skal brugeren sikres indflydelse på valg af leverandør.

Med disse bestemmelser har man søgt at imø-

dekomme på den ene side hensynet til hjælpemiddelbrugerens ønske om selv at vælge hjælpemiddel og leverandør og på den anden side hensynet til den kommunale administration.

Vejledningens eksempler på særlige personlige hjælpemidler er hjælpemidler, hvor der kan være tale om særlig følsomme handicap, og hvor den personlige kontakt mellem leverandøren, som har den faglige ekspertise, og brugeren vil være en vigtig fase i hjælpemiddelforarbejdningen. Dette kan være afgørende for det færdige resultat af hjælpemidlet og dermed brugernes tilfredshed.

Med det fremsatte beslutningsforslag er der lagt op til en udvidelse af det område, hvor brugeren skal sikres indflydelse på valg af leverandør. Jeg må på regeringens vegne sige, at vi har stor sympati for princippet om, at der ved hjælpemidler af personlig art bør være en friere mulighed for brugerne til at kunne vælge leverandør. Samtidig finder jeg det dog vigtigt, at en beslutning om at ændre grundlæggende principper i de nugældende regler bliver truffet på et solidt, sagligt grundlag.

Jeg har da også bemærket, at forslagsstillerne har været opmærksomme på, at jeg netop har nedsat en arbejdsgruppe med henblik på en gennemgang af området for synshjælpemidler efter bistandsloven. Af bemærkningerne til beslutningsforslaget fremgår, at denne arbejdsgruppe skal afslutte sit arbejde senest i slutningen af 1995. Det er dog ikke korrekt. Jeg kan oplyse, at arbejdsgruppens arbejde skal være afsluttet allerede senest med udgangen af maj måned 1995.

Arbejdsgruppen på synshjælpemiddelområdet skal bl.a. overveje, om hjælp til brilleglas og kontaktlinser fremover bør ydes som et kontanttilskud. Desuden skal det undersøges, hvilken virkning kommunernes indgåelse af prisaftaler med leverandørerne har for brugerne.

Problemerne omkring kontanttilskud, pris- og leverandøraftaler og frit valg af leverandør indeholder en række problemer af både administrativ og økonomisk art. I den forbindelse må man være opmærksom på, at en udvidet adgang for brugerne til frit at vælge leverandører, samtidig med at man bibeholder princippet om, at hjælpen ydes uden udgift for brugeren, kan bevirke en betydelig prisstigning på hjælpemidler og dermed en forøgelse af de offentlige udgifter.

Jeg mener, at det vil være betænkeligt på nuværende tidspunkt at træffe beslutning om at

ændre hjælpemiddelbekendtgørelsen, før der foreligger materiale til belysning af omfanget af problemerne i de nuværende regler, og før der er opstillet løsningsmodeller, der på en hensigtsmæssig måde kan forene både hensynet til den enkelte bruger og hensynet til de offentlige udgifter.

Arbejdet i arbejdsgruppen på synshjælpemiddelområdet vil kunne medvirke til at skabe klarhed over en række af de problemstillinger, der er forbundet med spørgsmålet om frit leverandørvalg. Resultatet af overvejelserne på dette udvalgte område for hjælpemidler skal indgå i en videre gennemgang af de øvrige hjælpemiddelområder med sigte på, at vi kan få afklaret problemstillingerne og de økonomiske konsekvenser samt opstille løsningsmodeller i løbet af efteråret 1995.

Til sidst vil jeg atter understrege, at regeringen er positiv i sin holdning til, at brugere af personlige hjælpemidler sikres et friere valg af leverandører, men at vi må være i stand til at vurdere konsekvenserne af de forskellige løsningsmodeller, inden vi træffer en endelig beslutning.

Inger Bierbaum (S):

Med dette forslag ønsker Fremskridtspartiet at udvide indflydelsen for modtagere af personlige hjælpemidler efter bistandslovens § 58, således at modtagere sikres indflydelse på valg af leverandør af hjælpemidlet. Med forslaget vil man altså med andre ord fratage kommunerne retten til at lave aftaler med leverandører og derved opnå rabatter.

Som det er nu, er det jo i bestemmelserne præciseret, at hjælpemidler af personlig art netop skal fremstilles individuelt til gavn for den enkelte bruger, og her er det brugeren og fagkundskaben, der er i tæt kontakt med hinanden. Det gælder jo bl.a. i fremstillingen af ortopædiske sko og ved fremstillingen af arm- og benproteser. Men det forhindrer jo ikke kommunerne i at lave aftaler med leverandørerne.

Anderledes er det, når det drejer sig om ikkeindividuelle fremstillede hjælpemidler. Her har kommunerne flere muligheder for at indhente tilbud fra leverandørerne ifølge bekendtgørelsens § 4, stk. 2. Det har en del kommuner valgt at gøre, og derved har de opnået rabatter for på den måde at holde hjælpemiddelkontoen i ave.

Udgifterne på hjælpemiddelområdet har nemlig været meget stærkt stigende i de senere

år. Alle hjælpemidler gives jo som kompensation for en nedsat funktionsevne og skulle gerne hjælpe den enkelte bruger til en normal og selvstændig livsførelse, uden at der pålægges brugeren særlige udgifter.

Socialministeren har netop oplyst, at den arbejdsgruppe, der er nedsat til at undersøge hensigtsmæssigheden i brille- og kontaktlinseproblematikken i forhold til § 58 i bilstandsloven, vil kunne afslutte sit arbejde i maj måned 1995. Af den grund vil det være hensigtsmæssigt at afvente arbejdsgruppens undersøgelser.

Det er i det netop indgåede finanslovsforlig også aftalt at nedsætte et udvalg, som bl.a. skal se på ændring af reglerne om førtidspension, og som også skal foretage en analyse af nuværende kompensationsordninger for fysisk og psykisk handicappede både i henhold til bilstandsloven og til pensionsloven. Det vil derfor for os at se være yderst hensigtsmæssigt at afvente både arbejdsgruppens og udvalgets arbejde, inden der foretages ændringer.

Hele hjælpemiddelområdet er jo et meget følsomt område at foretage ændringer på. Alle ønsker vi selvfølgelig, at mennesker med handicap hjælpes bedst muligt. Derfor er det vigtigt, at der forud for ændringer foreligger grundige undersøgelser på området.

Socialdemokratiet kan derfor ikke på nuværende tidspunkt medvirke til ændringer i bekendtgørelsen og vejledningen om hjælpemidler i henhold til bilstandslovens § 58.

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det, der kalder mig herop, er den bemærkning fra fru Inger Bierbaum om, at det ville være hensigtsmæssigt at afvente såvel det udvalgsarbejde, der er igangsat af socialministeren om synshjælpemidler, og det udvalgsarbejde, der er igangsat i forlængelse af finanslovaftalen.

Jeg vil gerne spørge socialministeren, om socialministeren er enig i den betragtning, for jeg forstod det sådan, at socialministeren i sin tale sagde, at der ville være mulighed for at vende tilbage til dette spørgsmål i efteråret 1995. Og mig bekendt arbejder det udvalg, der er nedsat i forlængelse af satspuljepapiret, med en deadline, der hedder udgangen af 1995, så hvis vi også skal afvente det udvalgsarbejde, kan jeg ikke se andet, end at vi først kan komme ind i substansen på det her spørgsmål i 1996.

Den fg. formand (Helge Sander):

Enhver har selvfølgelig lov til at bede om korte bemærkninger, også for at stille spørgsmål til ministeren, selv om vi normalt samler op, så hvis socialministeren er rede, kan socialministeren svare.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne svare med det samme, da det kan have betydning for forhandlingerne om forslaget. Det, jeg sagde i mine bemærkninger til forslaget, står fast, nemlig at det skal være muligt at opstille løsningsmodeller, vi kan tage stilling til i efteråret 1995.

Men det er også sådan, at der pludselig er kommet – jeg havde nær sagt flere – arbejdsgrupper, der skal se på det her område. Ud over arbejdsgruppen omkring synshjælpemidler er der vores udvalg i tilknytning til satspuljeforhandlingerne, og det kan selvfølgelig være udmærket, hvis vi også dér berører problemstillingerne, men jeg vil gerne understrege, at det ikke må forhale den tidsplan, vi nu opstiller. Desuden har jeg også – efter henvendelse fra Kontaktudvalget for Handicap- og Ældreorganisationerne – taget initiativ til at nedsætte et udvalg, der skal se på hjælpemiddelområdet i en endnu bredere sammenhæng.

Så der er stor interesse for dette her område, men det ændrer ikke på den tidsplan, jeg opstillede i mit indlæg.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Jeg burde naturligvis have taget mit spørgsmål til socialministeren med i min ordførertale, men det vil jeg så lære. Øvelse gør mester.

Her vil jeg sige, at Venstre på alle måder er tilhænger af det frie forbrugsvalg, og det gælder efter vores opfattelse også på de områder, hvor det forbrug, der efterspørges, helt eller delvis finansieres af det offentlige.

Vi kan derfor tilslutte os intentionerne bag beslutningsforslaget fra Fremskridtspartiet, der tager sigte på at udvide viften af hjælpemidler, hvor modtageren skal sikres indflydelse ved valg af leverandør.

Efter den gældende bekendtgørelse på området kan kommunerne bestemme, at hjælpemidlet skal leveres af en bestemt leverandør, men vejledningen fastslår dog samtidig, at modtageren skal sikres indflydelse på leverandørvalget i de tilfælde, hvor der er tale om særlige personlige hjælpemidler som f.eks. individuelt forarbejdede hjælpemidler.

Det spørgsmål, der er til debat, er altså spørgsmålet om afgrænsning af særlige personlige hjælpemidler over for personlige hjælpemidler. Et spørgsmål, der er blevet aktuelt efter Den Sociale Ankestyrelses afgørelse om, at den individuelle udmåling og tilpasning ved levering af brilleglas og kontaktlinser ikke kan ligestilles med sådanne personlige hjælpemidler, hvor det frie forbrugsvalg ikke kan undertrykkes.

Vi er i Venstre ikke enige i den konklusion og vil derfor medvirke til at ændre på disse forhold af to grunde. For det første ud fra en almindelig rimelighedsbetragtning. Fordi man er handicapet eller svagelig i lovens forstand, skal man naturligvis ikke umyndiggøres. Det særlige tillidsforhold, man måske gennem en årrække har opbygget til f.eks. en bestemt optiker, må derfor vejes med ind, når der skal tages stilling til, hvem der skal levere hjælpemidlet. Og præcis de samme hensyn gør sig gældende ved en række andre personlige hjælpemidler, som i dag ikke er omfattet af kravet om frit forbrugsvalg.

For det andet er vi ikke blinde over for det konkurrencemæssige og økonomiske aspekt. Kommunernes adgang til at indgå eneaftaler på området skulle jo egentlig tage sigte på at reducere kommunens omkostninger, men i konkrete tilfælde er det det modsatte, vi har set.

Vi deler derfor det synspunkt, som også er kommet frem i Konkurrencerådet, at en kontanttilskudsmodel i højere grad ville afspejle virkeligheden, som den er i praksis.

Jeg vil derfor i dag give tilsagn til forslagsstillerne om, at vi i Venstre gerne vil fremme det, der er substansen i forslaget, nemlig det frie forbrugsvalg.

Stefan G. Rasmussen (KF):

Først vil jeg sige, at der jo er et par stykker af os herinde, der er nybegyndere, men jeg har ladet mig fortælle, at det har alle været på et tidspunkt.

Fremskridtspartiets beslutningsforslag er, som jeg opfatter det, et godt og velment forsøg på ved lovgivning at hjælpe nogle mennesker, der i dagligdagen lever en tilværelse, hvor hjælpemidler er en del af deres krop. Noget som vi, der ikke har dette behov, måske har svært ved at sætte os ind i.

Der skal derfor ikke herske nogen tvivl om, at Det Konservative Folkeparti ser på dette beslutningsforslag med stor sympati. Vi mener, at forslaget sigte er klart og tydeligt, men måske

knap så tydeligt i de midler, hvormed sigtets mål skal opnås.

Vi ser gerne, at en ændring af bistanndslovens § 58 bliver så god som overhovedet mulig. Og når vi siger god, så drejer det sig for os om at sikre en reel personlig frihed i valget af hjælpemiddel inden for de aftalte økonomiske rammer.

I den sammenhæng vil vi i det kommende udvalgsarbejde kunne bidrage med en række spørgsmål. Vi vil bl.a. gerne vide, hvorledes det dilemma, der ligger imellem på den ene side de økonomiske betragtninger, det, at kommunerne laver fællesindkøb og lignende for at opnå den bedste pris, hvilket for øvrigt ofte bevirker, at de får en eneleverandør, og på den anden side de menneskelige betragtninger, det, at modtageren kan have et tæt og personligt forhold til sin leverandør, bedst løses.

Vi vil også gerne høre, om der på baggrund af EU-direktivet vedrørende samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb er fremkommet bekendtgørelser desangående, der vil vanskeliggøre disse forhold, eller hvilken betydning det har, når kommunerne på baggrund af varedirektivet eller tjenesteydelsesdirektivet vil forsøge at skabe en lavere kostpris. Går dette ud over valgfriheden? Hvordan løses det bedst?

Jeg kunne sådan set blive ved med spørgsmål. Målet for os er, at vi skal finde den bedste løsning, og dette skal gøres på det bredest mulige grundlag. Jeg synes, det vil være et godt signal, om en ændring af denne karakter havde og fik en meget bred opbakning.

Derfor er det også lidt ærgerligt, at Fremskridtspartiets beslutningsforslag ikke er mere specifikt i anvisning af midler. Jeg ville i givet fald kunne have givet en mere klar melding. Men det kan der selvfølgelig rådes bod på. Og jeg opfatter det som noget vældig positivt, at ministeren i sin tale nævnte, at ministeren snarest vil foranledige en afdækning af området, således at vi, når dette materiale foreligger, kan træffe den mest objektive beslutning.

Men desværre er det således, at mens vi venter på dette udspil fra ministerens side, vil mulighederne for valgfrihed mindskes. Derfor vil jeg gerne stille ministeren et direkte spørgsmål: Agter ministeren at stoppe de kommuner, der i øjeblikket centraliserer indkøbet af hjælpemidler, indtil enten Fremskridtspartiets eller ministerens forslag er færdigbehandlet, for mens græsset gror, så dør hørsemor.

Med dette ser jeg frem til ministerens udspil,

takker Fremskridtspartiet for at have rejst debatten og meddeler Fremskridtspartiet, at vi under alle omstændigheder vil deltage aktivt i udvalgsarbejdet, for vi ønsker dette problem løst til borgernes tilfredshed.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Hr. Stefan G. Rasmussen sagde, at han ville have de bredeste og bedste løsninger på det bredest mulige grundlag. Det lyder jo sådan set godt.

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om hr. Stefan G. Rasmussen også er villig til at lave en ændring på det her område, hvis det rent faktisk betyder, at det kommer til at koste lidt ekstra, hvilket jeg vil påstå, det gør.

Vil hr. Stefan G. Rasmussen være med til det, eller er forudsætningen for hr. Stefan G. Rasmussens støtte, at det naturligvis koster mindre eller koster det samme?

(Kort bemærkning).

Stefan G. Rasmussen (KF):

Jeg må jo sige til ordføreren for Enhedslisten – jeg var lige ved at sige Ældre Sagen, undskyld – at det da er helt rigtigt, at vi fra Det Konservative Folkeparti har en meget stor interesse i at få tingene til at hænge sammen rent økonomisk. Vi erkender det store dilemma, der ligger i på den ene side at skulle have et godt menneskegrundsyn og så samtidig også skulle finde de økonomiske midler til det.

Det er rigtigt – det er et dilemma, man står i. Men jeg er af den overbevisning, at hvis man får en rigtig håndtering eller forvaltning af disse ting, så kan man få det, man i det moderne erhvervsliv kalder den bedste costbenefitløsning. Altså dér hvor man får det bedste ud af de færreste penge. Og når jeg siger det, så er det ikke bare set ud fra en økonomisk betragtning, men også set fra et menneskeligt syn, hvilket jeg også prøvede at antyde i min ordførertale.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg synes, det er interessant, hvordan hr. Stefan G. Rasmussen nu får koblet costbenefit og økonomi sammen med moral. Det synes jeg sådan set, han burde redegøre lidt mere for. Jeg troede da, det handlede om, at der var nogle borgere, som havde nogle interesser i at kunne vælge og få de hjælpemidler, som de havde brug for, og at kunne vælge de bedste, og nu bliver det altså

et spørgsmål om en cost-benefit analyse. Det synes jeg lyder som en interessant form for moral.

(Kort bemærkning).

Stefan G. Rasmussen (KF):

Nu har jeg jo i løbet af ugen i min øresnegl hørt, at det ikke er første gang, at Enhedslisten er blevet overrasket i denne uge. Og det kan da godt være, at der er kommet nye mennesker ind i Tinget, men man rører ikke ved noget i Det Konservative Folkepartis tankegang. For det er da klart, at det for nogen kan skurre i ørerne, når man siger costbenefit, hvis ikke man ved, hvad der ligger bag dette begreb.

Det er ikke altid, at det er rendyrket økonomi. Det kan godt være, en investering kan have et langsigtet resultat, der gør, at den, der er involveret i det, får det bedste resultat.

Det tror jeg, man er klar over i virksomheder nu om stunder. Alle disse ting, som hører fortiden til, er ovre, og derfor er vi på vej ind i en ny tid. Vi er, for at der ikke skal være nogen tvivl om det, ved at nærme os årtusindskiftet, og det indbyder i særdeleshed til, at nogle tog deres gamle ideologier op til revurdering.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Så let slipper hr. Stefan G. Rasmussen ikke. Hr. Stefan G. Rasmussen har i flere sammenhænge gjort sig til talsmand for nogle meget stærke moralske synspunkter – også herinde – og nu må jeg altså have at vide, hvad der er den præcise sammenhæng imellem et moralsk princip og en costbenefitanalyse.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg giver ordet til hr. Stefan G. Rasmussen for formentlig den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Stefan G. Rasmussen (KF):

I mine øjne er det at få mest ud af sine penge at sørge for, at den, der skal bruge sådanne ting, får dækket det behov, den pågældende må have.

I den specifikke sag drejer det sig om nogle mennesker, som har et handicap – mennesker, der, som jeg nævnte, har hjælpemidler, som er en del af deres krop. Derfor er det helt klart for mig, at det er ikke her, vi skal kigge på grundlinjen alene, dvs. fokusere 100 pct. på det økonomiske, men vi er dog trods alt også pålagt at

sørge for, at det store regnskab går op, således at det i det hele taget er muligt for os at yde den hjælp, som vi gerne ville. Og hvis det ikke er tilfredsstillende, skal jeg gerne invitere til en nærmere forklaring, således at de holdninger, som jeg er kommet herind med, bliver tydeligere, også nede i Enhedslistens sekretariat.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Da vores ordfører i denne sag, fru Anne Baastrup, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne gøre følgende bemærkninger: Vi har stor sympati for forslaget. Men samtidig vil vi også gerne have området grundigt analyseret. Jeg lyttede derfor med stor interesse til ministerens redegørelse for de forskellige analysearbejder, der allerede er i gang, uden at jeg dog vil påstå, at jeg helt fik fat i, hvordan det hang sammen. Men jeg vil foreslå, at vi slutter sagen i udvalget med at skrive en beretning, hvor vi kan formulere på skrift, hvad der skal analyseres.

For SF's vedkommende vil det for det første være afgørende, at dette analysearbejde kan afsluttes i 1995, og for det andet at udredningsarbejdet kommer til at omfatte en analyse af de nuværende kompensationsordninger for fysisk og psykisk handicappede mennesker i både bistandsloven og pensionsloven med speciel vægt på det stigende antal plejekrævende ældre og handicappede i egen bolig, en fastholdelse af, at individuelt fremstillede hjælpemidler, ortopædiske sko, arm- og brystproteser m.v., vælges ved, at brugeren sikres indflydelse på valg af produkt og leverandør, en vurdering af fordele og ulemper ved, at kompressionsstrømper, støttestorsetter, parykker og brystproteser gives fri, en vurdering af behovet for i takt med den teknologiske udvikling at optage nye hjælpemidler under § 58, at synshjælpemidler efter bistandsloven fastholdes som hjælpemidler og ajourføres, og at der i udredningsarbejdet ikke indføres yderligere brugerbetaling.

Jeg håber, vi kan nå frem til en beretning efter disse retningslinjer, men for en ordens skyld skal jeg sige, at hvis vi ikke kan nå til enighed om en sådan beretning, har vi til hensigt at støtte forslaget.

Dorit Myltoft (RV):

At et handicappet menneske skal have et hjælpemiddel stillet til rådighed uden egenudgifter, er et overordnet princip, som Det Radikale Venstre fuldt ud ønsker ikke skal antastes på nogen måde. Vi har en positiv holdning til, at brugere

af personlige hjælpemidler har indflydelse på, hvad der stilles til rådighed for dem. Et ordentligt hjælpemiddel er dog så utrolig afgørende for, hvordan man kan have et godt liv med sit handicap. Fra samfundets side har vi faktisk også fordel af, at de handicappede er med til at stille krav og ønsker til hjælpemidler, sådan at Danmark kan bevare en førerstilling i udvikling af hjælpemidler, der både er hensigtsmæssige i brug og med så lave omkostninger som muligt. Opfindelser på høreområdet er et kendt og ofte citeret eksempel.

Men derudover har hele elektronikudviklingen gjort mange bevægelseshandicappede langt mere mobile, og computerteknik har betydet kolossalt for mennesker med alvorlige kommunikationsvanskeligheder, f. eks. spastisk lamme. Der er således al mulig grund til at gennemføre en grundig analyse af hele området. Det Radikale Venstre ser frem til, at man på baggrund af resultaterne fra den arbejdsgruppe, som ministeren redegjorde for, kan vurdere konsekvenser af forskellige løsningsmodeller, først og fremmest til gavn for vore handicappede medborgere.

Bruno Jerup (EL):

Vi er overvejende positive over for dette beslutningsforslag. Vi mener helt klart, at mennesker, der har behov for forskellige typer af proteser eller har et kraftigt synshandicap, selv skal kunne være med til at bestemme, hvilket produkt de vil have.

I den forbindelse hæfter jeg mig ved, at man allerede nu har en ordning, der gør det muligt i nogle sammenhænge selv at vælge, også selv om det falder uden for de prisaftaler, der er indgået.

Derfor er det min vurdering, at en gennemførelse af Fremskridtspartiets forslag i mange sammenhænge vil blive en dyr løsning, men formodentlig også en bedre løsning for de mennesker, som har sådanne behov, og hvis en handicappet eller dennes familie vurderer, at ét bestemt hjælpemiddel er bedre end et andet og på flere måder bedst tilfredsstillende den handicappedes behov, skal amt eller kommune ikke kunne afslå ønsket om det pågældende hjælpemiddel.

Vi støtter således forslaget, uanset at det formodentlig vil koste lidt mere at gennemføre.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil gerne indlede med at takke de ordførere, som har støttet forslaget. Det burde egentlig væ-

re sådan, at alle Folketingets partier kunne støtte det. Baggrunden for fremsættelsen af dette beslutningsforslag er, at det område, man har haft indflydelse på, er blevet indskrænket ved, at kommunerne i stadig større omfang og på stadig flere områder har indgået disse aftaler, som har frataget den enkelte handicappede det frie forbrugsvalg.

Det er sket uden om Folketinget. Det er sket ved, at nogle organisationer – KL og andre – har siddet og bestemt, hvad de syntes var godt for de handicappede. Det er en udvikling, som har fundet sted over mange år, flere og flere områder er kommet med, og utilfredsheden og afmagten hos dem, det berører, er blevet større og større.

Jeg er helt klar over, at vi må lave en afgrænsning. De områder, som er nævnt i bemærkningerne til Fremskridtspartiets forslag, er selvfølgelig kun et udpluk af den nordiske konventionsliste for personlige hjælpemidler, som jeg tror listen hedder, hvor man har defineret, hvad man dér mener er hjælpemidler af personlig art, og hvoraf vi har taget nogle ud.

Det er klart, at for bare 5-6 år siden var der ingen, der drømte om, at svagtsynede ikke kunne få lov til selv at vælge deres optiker – sådan var det. Men så lavede kommunerne altså disse aftaler, og det gjorde man, fordi vejledningen i 1988 havde snævret sig ind til kun at nævne to, og ankestyrelsen har nu fortalt, at det har kommunerne ret i, for når der kun er nævnt to, er der kun de to, uanset at der står »f.eks.« Man kunne ellers spørge sig selv, hvorfor der står »f.eks.«, hvis der kun er to, for så kunne man jo nøjes med at nævne de to.

Jeg synes, det er utrolig kedeligt og vidner om meget lidt forståelse for de handicappede, som har det svært nok i forvejen, hvis man ikke mener, at eksempelvis brystproteser er et hjælpemiddel af personlig art, og at det kræver en stor forståelse imellem leverandøren og forbrugeren.

Det samme gælder kræftpatienter, som, fordi de mister håret, er nødt til at have paryk. Tænk, at de skal have seriefremstillede parykker udleveret ved kasse 1 A, hvor de kan vælge mellem leverpostejfarve, blondine eller stålgråt.

Det kan jo blive konsekvensen, og det kan alle og enhver se er galt. Derfor er Folketinget altså nødt til at tage sig sammen til at få defineret, hvad det er for nogle hjælpemidler, folk kan få lov til at vælge fri leverandør af. De redskaber, vi har i dag, er altså ikke gode nok til, at de handicappede får den hjælp og den indflydelse,

som jeg mener de skal have, og som jeg også har opdaget ligger i det lovforberedende arbejde, som lå til grund for den oprindelige bestemmelse i § 58.

Det var en meget bredere vifte, og man definerede den ikke særlig direkte. Der er efterhånden gennemført en indskrænkning, som kan give næring til en mistanke om – jeg ved ikke, om det er rigtigt – at man havde tænkt: ved at klippe lidt her sparer vi lidt penge dér osv.

Jeg vil gerne ramme en pæl igennem den myte, at disse aftaler i alle tilfælde gør det billigere. De eksempler, jeg har fået på bl.a. synsoptikområdet og svagtsynsoptikken, er hårrejsende og viser, at den aftale, man sælger som den billigste, godt kan være dobbelt så dyr som en individuel aftale. Dertil kommer, at den synshandicappede, som bliver udsat for at skulle leve med aftalen, bliver meget dårligere hjulpet.

Jeg ved ikke, om det ender med at komme til at koste lidt flere penge, men vi har jo heller aldrig nogen sinde kunnet bestemme, hvor mange der vil kunne komme i betragtning efter bistandslovens § 58, og vi har aldrig kunnet bestemme, at der er så og så mange kroner på finansloven, som de handicappede må deles om. Sådan er den nu engang ikke skruet sammen, og derfor har man aldrig nogen sinde haft nogen måltal. Men det er da klart, at man ikke skal gøre noget, som kan sætte prisskruer i gang, og jeg vil også gerne understrege over for De Konservative og Venstre, at det ikke er det, der er hensigten, og vi vil gerne medvirke til at lave nogle mekanismer, som kan forhindre, at leverandører bare kan tage sig kommunalt åh så betalt, fordi socialkontoret i alle tilfælde er forpligtet til at betale regningen.

Men det er ikke mekanismer, som skal forhindre en fri prisdannelse – og det ligger også allerede i den nuværende bekendtgørelse, hvor der netop står, at prisaftalen ikke må være til hinder for, at personer med særligt behov kan få det hjælpemiddel, som er bedst egnet, selv om det falder uden for de i prisaftalen fastsatte retningslinjer. Så kommer man frem til snorene, og den enkelte siger: Jamen det er det, jeg foretrækker – og det må være den enkeltes valg, så er det den enkelte, der træffer valget. Men det er klart, at det ikke skal omfatte Calvin Klein-briller eller kunstige øjenvipper. Forslaget omfatter dybt alvorlige ting, som stomiopererede, brystopererede, kræftpatienter og mange andre grupper af handicappede mennesker har brug for.

Udviklingen har stået på i mange år, og det er

selvfølgelig godt, at man har et udvalgsarbejde, men man må altså se at blive færdig. Der sidder utrolig mange mennesker rundt omkring i landet og føler fuldstændig afmagt. Jeg sad og kiggede på de breve og henvendelser, der var kommet efter fremsættelsen af Fremskridtspartiets forslag, og det viste sig, at netop ordet »afmagt« er et af de ord, man skriver til mig. Man har opgivet, man har kæmpet med kommunen for at få lov til at få noget andet end det, som var god latin på bjerget, og man har givet op i afmagt.

Men Folketinget er nu engang til for at sørge for, at vi har nogle regler, som gør det muligt for borgerne at opnå de rettigheder, som de har krav på. Og her har vi altså et tilfælde, hvor man i bistandsloven har givet borgerne en ret, hvis de opfylder nogle bestemte betingelser efter § 58, og så har man en vejledning, som inds nævner den ret til at være det, en kommune måtte synes var rigtigt, eller det, en kommune eller Kommunernes Landsforening kan blive enig med Socialministeriet om.

I den situation kan Folketingets flertal – og det er det, der ligger i forslaget – hvis det ikke er enigt i ordningen, som den fungerer nu, gå ind enten ved at vedtage beslutningsforslaget og i betænkningen definere, hvilke områder vi mener skal være omfattet af det frie forbrugsvalg, og eventuelt på hvilken måde tilskuddene skal gives, så man undgår de ekstreme yderpunkter, eller man kan gøre det på andre måder. Men man kan i hvert fald fortælle regeringen, at Folketingets flertal mener, at befolkningen har krav på det her, og det er det, vi kan og bør tilkendegive, og det bør vi gøre allerede inden sommerferien. Derefter er det regeringens opgave at føre det ud i livet så hurtigt som muligt derefter.

Jeg kan ikke acceptere, hvis det ene udvalg om svagsynsoptikken skal efterfølges af et andet udvalg om noget andet. Dette her er noget, der haster, og i Fremskridtspartiet vil vi altså ikke acceptere længere end året ud. Udgangen af 1995 må, som SF's ordfører sagde, være den absolutte deadline for, at disse forhold er bragt i orden, således at de handicappede inden for de områder, vi får defineret her, får et frit forbrugsvalg, hvor kommunerne altså ikke kan gå ind og lave aftaler om, at man skal have seriefremstillede produkter, som overhovedet ikke opfylder det behov, den enkelte handicappede måtte have.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg er da enig med fru Kirsten Jacobsen på dette punkt, men jeg må lige stille et spørgsmål. Det kunne jo godt være, at det kom til at koste lidt mere. Hvis vi nu træffer den beslutning i foråret, som fru Kirsten Jacobsen siger, og det så bliver gennemført, kunne det jo godt være, at det kom til at betyde en stigning i udgifterne. Er fru Kirsten Jacobsen enig med mig i, at man naturligvis så må betale det beløb? Det er sådan set det væsentlige, for hvis man blot forestiller sig en eller anden form for brugerbetaling eller delvis brugerbetaling, eller hvis man forestiller sig, at man begynder at lave en afgrænsning, som er urimelig – fru Kirsten Jacobsen begyndte selv at opregne forskellige afgrænsninger, og det er jo ikke så let at afgrænse, hvem der har ret til at vælge hvilke hjælpemidler og til hvilken pris – så kan man jo nok holde beløbet nede. Så måske kunne fru Kirsten Jacobsen uddybe det en lille smule mere.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Der er ingen tvivl om, at det på mange måder er et godt beslutningsforslag, Fremskridtspartiet har fremsat her.

Men der er noget, der undrer mig i logikken. Når man nu ved, at fru Kirsten Jacobsen er en sand mester i tal, hvorfor er dette forslag så ikke udstyret bare med et enkelt tal?

Jeg har lyttet meget til den debat, vi har haft nu, og jeg mener at have forstået, at visse partier går ind for forslaget, under forudsætning af at det ikke koster mere, mens andre synes, det er en god idé, også selv om det koster mere. Derfor synes jeg, det er vigtigt at få oplyst, hvad det reelt vil komme til at vil koste. Jeg medgiver gerne fru Kirsten Jacobsen, at det ikke kan blive nøjagtigt, men vi må prøve på at vurdere det.

Derudover synes jeg, at der i fru Kirsten Jacobsens indlæg var en tone i forhold til det kommunale selvstyre – som bl.a. partiet Venstre jo ofte siger er noget af det, vi skal vægte aller mest her i landet – der i mine øren ikke lød særlig rar. Jeg er lidt ked af, at man på baggrund af en enkelt ankesag hænger kommunerne ud som en række organisationer i dette land, der ikke tager deres opgave alvorligt, men kun tænker på at gøre tingene billigst muligt. Det synes jeg er en alvorlig anklage, som jeg vil advare imod at man kører ret meget videre med end dette her.

Nu forstår jeg, at der er bred enighed om, at der er nogle ting, der skal undersøges, og dertil vil jeg blot sige, at det jo altid er fornuftigt at undersøge forholdene, før man beslutter noget. Det er også fornuftigt at se på økonomien i denne sag, for det er jo sådan set ikke med i dette ellers udmærkede beslutningsforslag.

For mig at se er der her tale om en debat, hvor vi taler om et frit forbrugsvalg, og det er en god ting. Men det andet led i den ligning, nemlig til hvilken pris, hører vi ikke ret meget om. Så jeg tror, vi kan få et godt undersøgelsesarbejde sat i gang her, og jeg tror, at de partier, der vil stå bag en finanslov og være med i andre aftaler, vil se nøje på, hvordan økonomien hænger sammen i det. Ellers forstår jeg ikke sammenhængen i det.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil gerne sige til hr. Bruno Jerup – og det er også et svar til hr. Jørn Pedersen – at det er meget muligt, det koster lidt. På dette område er det utrolig svært at sige, hvor mange det drejer sig om. Det ville jo ikke være forbudt for en kommune at lave en aftale, og det kan jo godt være, at der er mange, der synes, at en kommunes aftale og måde at spare penge på osv. er helt o.k.

Dette her er bare en ret for dem, der vil have det andet produkt og selv vælge deres leverandør, til at kunne gøre det på trods af en aftale. Sådan har disse regler altid være skruet sammen. Det er der ingen ændring i.

Jeg vil gerne sige til hr. Jørn Pedersen, at det, der er ændret, er antallet af hjælpemidler, som man selv har kunnet få indflydelse på. Det, der oprindeligt var en bred vifte, er blevet beskåret efter salamimetoden, så det nu er indskrænket til kun at være to.

Vi vil gerne åbne viften, sådan at alle de hjælpemidler, som er af personlig art, kommer ind under viften. Jeg vil ikke afvise, at det koster penge, men det er ikke sikkert, at det gør det. Hvis det koster penge, er Fremskridtspartiet parat til at bevilge disse penge.

I anledning af hr. Jørn Pedersens bemærkning om, at han fandt min tone over for kommunerne ubehagelig, vil jeg bare lige henlede hr. Jørn Pedersens opmærksomhed på en dagsorden fra den 25. april 1991, som jeg ved hr. Jørn Pedersen kan huske.

Jeg vil også gerne minde hr. Jørn Pedersen om, hvilken debat der førte til den dagsorden.

Det var bl.a., at Folketinget bevilgede 350 mio. kr. til kommunerne for en ekstra indsats på hjemmehjælpsområdet.

Jeg tror, at hr. Jørn Pedersen er enig med mig i, at det var meget frustrerende at læse om diverse borgmestre, der stillede sig op og fortalte, at de havde brugt pengene til veje eller sportsanlæg.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Helge Sander):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Tommy Dinesen (SF), Margrete Auken (SF), Aage Frandsen (SF) og Steen Gade (SF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til trafikministeren:

»Hvorledes ser Storebæltsforbindelsens økonomi ud på nuværende tidspunkt sammenlignet med, da et flertal i Folketinget vedtog byggeriet, når hensyn tages til tilbagebetalingen af bro- og bildelen, formodede trafikspring, forsinkelser og fordyrelser af projektet samt manglende DSB-indtægter forårsaget af færgefartens ophør og de private Kattegatruters kontrahering af nye hurtigfærger til passagerer og biler?«
(Forespørgsel nr. F 23).

Fra Finansministeriet er modtaget anmodning om, at der udpeges et nyt medlem og en ny stedfortræder til Lønningsrådet i stedet for Henning Lysholm Christensen og Henning Andersen, der begge ikke længere er medlemmer af Folketinget.